

Asia: VN/27452/2020

Viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavien kokemukset julkisuuslain toimivuuteen ja julkisuusperiaatteen toteuttamiseen liittyen

Lausunnonantajan lausunto

1. Toteutuuko julkisuusperiaate asianmukaisella tavalla? Jos ei, niin mitkä ovat nähdäkseen toteutumisen keskeisimmät esteet?

Julkisuusperiaate toteutuu työeläkevakuutusyhtiöiden kohdalla asianmukaisella ja riittävällä tavalla. Työeläkevakuutusala on yksityiskohtaisesti säännelty sekä lakitasoisesti että Finanssivalvonnan työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaa ja raportointia koskevin määräyksin ja ohjein. Merkittävä osa vakuutusyhtiöissä julkisen vallan käyttöön liittyvistä asiakirjoista on pidettävä julkisuuslain mukaisesti salassa, koska ne sisältävät esimerkiksi tietoja terveydentilasta tai liikesalaisuuksia. Asianosaisella on luonnollisesti oikeus saada tieto näistäkin asiakirjoista. Lisäksi Finanssivalvonnalla on laaja pääsy vakuutusyhtiön kaikkiin tietoihin. Saadessaan näitä koskevia tietopyyntöjä, Finanssivalvonta tekee arvion, mitkä sen saamista tiedoista ovat julkisia.

Myös julkisuuslain mukainen tiedottamisvelvollisuus on toteutunut hyvin.

Ilmarinen tuottaa ja julkaisee laajat vuosi- ja osavuosikertomukset sekä vastuullisuusraportin, jotka sisältävät yksityiskohtaiset tiedot Ilmarisen liike- ja sijoitustoiminnasta avaten laajasti myös yhtiön varojen käyttöä. Lisäksi verkkosivuilla julkaistaan laajasti tietoja yhtiön hallinnosta, palkitsemisesta jne. Ilmarinen pyrkii myös muutoin mahdollisimman laajaan avoimuuteen toiminnastaan.

Koko eläkejärjestelmän luottamuksen kannalta keskeisessä roolissa on kansalaisten tietoisuus omasta eläketurvasta, jota tulee nähdäksemme pyrkiä parantamaan tehostamalla viestintää ja tuomalla eläketurvaa koskevaa tietoa lähemmäksi yksilöä niihin kanaviin, joissa ihmiset muutenkin liikkuvat ja asioivat.

2. Liittyykö julkisuuslain säännösten käytännön toimivuuteen (esim. asiakirjan käsite, asiakirjan julkiseksi tulemisen ajankohta) haasteita? Jos liittyy, niin kuvatkaa tarkemmin millaisia?

Merkittäviä haasteita ei ole ilmennyt. Olisi kuitenkin hyvä arvioida, riittäisikö pelkkä käsitteen ”tieto” määrittely ja käyttäminen.

3. Oletteko havainneet julkisuuslain yksittäisissä säännöksissä tai rakenteessa epäselvyyttä tai tulkinnanvaraisuutta, jotka vaikeuttavat olennaisesti säännösten soveltamista? Nimetkää ongelmia aiheuttavat lainkohdat ja kuvatkaa havaintoa tarkemmin.

Emme ole havainneet epäselvyyksiä tai tulkinnanvaraisuuksia.

4. Ovatko digitalisaatio, muuttuneet tiedonkäsittelytavat tai muut muutoksettoimintaympäristössä aiheuttaneet haasteita julkisuuslain soveltamisessa tai julkisuusperiaatteen toteutumisessa? Jos ovat, niin kuvatkaa näitä muutoksia ja sitä, miten ne vaikuttavat lain soveltamiseen?

Ei ole aiheuttanut.

5. Liittyykö julkisuuslain ja henkilötietojen suojaa koskevien sekä niitä yhteensovittavien (Julkl 16.3 §) säännösten tulkittamiseen mielestänne haasteita? Jos liittyy, niin kuvatkaa kokemaanne epäselvyyttä tai epäkohtaa mahdollisimman tarkasti.

Ei liity, työeläkevakuutustoiminnassa kaikki henkilötiedot ovat lähtökohtaisesti salassa pidettäviä.

6. Oletteko havainneet tiedon pyytäjien oikeusturvaan tai noudatettaviin menettelysäännöksiin liittyviä epäkohtia? Kuvatkaa tarkemmin millaisia?

Emme ole havainneet epäkohtia.

7. Minkälaisia toimia organisaationne jokapäiväisessä työssä on tehty julkisuusperiaatteen tehokkaan toteutumisen varmistamiseksi?

Ks. vastaus kysymykseen nro 1. Muiden kuin salassa pidettävien tietojen osalta Ilmarinen pyrkii mahdollisimman laajaan avoimuuteen

8. Koetteko, että julkisuusperiaatteen toteuttaminen ja julkisuuslain toimeenpano on resursoitu organisaatiossanne riittävällä tavalla? Onko organisaatiossanne riittävä ja ajantasainen osaaminen lain soveltamisesta?

Voimassa olevaan sääntelyyn perustuva toimeenpano on resursoitu asianmukaisesti ja organisaatiossa on riittävä ja ajantasainen osaaminen lain soveltamisesta.

9. Mitkä ovat julkisuuslain kiireisimmät muutostarpeet? Mainitkaa enintään kolme tärkeintä.

Työeläkevakuutusyhtiön kannalta ei ole kiireellisiä muutostarpeita.

10. Muut mahdolliset kommentit ja toiveet, joita haluatte välittää työryhmälle julkisuuslain ajantasaistamistyössä huomioon otettavaksi.

Julkisuuslain nykyinen soveltamisalan rajaus julkisen vallan käyttöön on työeläkeyhtiöiden osalta perusteltua.

Työeläkevakuutusyhtiöitä koskee vakuutusyhtiölaissa, eläkelaeissa (TyEL ja YEL) ja julkisuuslaissa säädettyt vakuutettujen ja vakuutuksenottajien tietoja koskevat salassapitovelvollisuudet. Työeläkevakuutusyhtiöt kilpailevat keskenään ja niihin sovelletaan kilpailulainsäädäntöä, joka on otettava huomioon liiketoimintaa koskevien tietojen julkisuutta arvioitaessa. Myös sijoitustoiminnassa on noudatettava laissa säädettyjä salassapitovelvoitteita (esim. MAR). Sijoitusten ehdot ovat liikesalaisuuksina salassa pidettäviä.

Korvauspäätösten ja -menettelyn oikeellisuutta valvovat muutoksenhakuelimet ja laillisuusvalvojat. Lisäksi työeläkevakuutusyhtiöitä koskevat monenlaiset raportointivelvollisuudet. Siten myös sellaiset toimet, joita koskevat asiakirjat eivät tule julkisuuslain mukaisesti julkisiksi, ovat kattavan sääntelyn ja valvonnan piirissä.

Työeläkevakuutusyhtiöt eivät ole julkisyhteisöjä. Julkisuuslain uudistamistyössä tulee huolellisesti ja objektiivisesti arvioida sekä tunnistaa tieto, joka jää julkistamatta nykyisen sääntelyn puitteissa ja joka edistäisi julkisuusperiaatteen toteutumista vaikuttamatta työeläkevakuutusyhtiöiden välisen kilpailun toteutumisedellytyksiin. Mikäli tällaisia puutteita tunnistetaan, tulisi niiden korjaamiseksi löytää oikeasuhtaiset keinot esimerkiksi toimialasääntelyyn sisällytettävillä määräyksillä. Sääntelyn oikeasuhtaisuutta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös asiasta seuraava hallinnollinen työ ja kustannukset. Ilmarinen on mielellään mukana työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan avoimuuden kehittämisessä.

Malinen Ulla
Ilmarinen